

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ТВОРЧИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ПЕДАГОГІЧНИХ ВНЗ: ПРИНЦИПИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

У статті обґрунтовано необхідність удосконалення освітньо-професійної програми з метою підвищення якісного рівня професійної підготовки студентів творчих спеціальностей педагогічних ВНЗ. Проаналізовано освітні галузеві стандарти МОН України, сучасні технології підготовки фахівців, відповідні умови підготовки учителів музичного мистецтва, етики та естетики й художньої культури, які характеризують специфіку складання освітньо-професійної програми. Надано характеристику дисциплінам нормативного й варіативного циклів, та визначено практичні умови та вимоги складання освітньо-професійної програми.

Ключові слова: галузевий стандарт, освітньо-професійна програма, нормативний і варіативний цикли дисциплін, учитель музичного мистецтва, етики та естетики, художньої культури.

Сучасні інтеграційні тенденції в українському соціокультурному просторі, зокрема в системі вищої освіти, зумовлюють обрати шлях інтенсивних перетворень у структурі професійної підготовки фахівців вищих педагогічних навчальних закладів. Основні принципи побудови інноваційного шляху розвитку вищої освіти базуються на державних нормативних документах, які спрямовані на гуманізацію, демократизацію, варіативність і міжнародну інтеграцію системи підготовки майбутніх фахівців у галузі педагогічної освіти. Але інноваційний характер перетворень загальної системи вищої освіти викликає низку проблем, зокрема, пов'язаних з необхідністю вдосконалення освітньо-професійних програм для студентів творчих спеціальностей педагогічних ВНЗ.

На сучасному етапі розвитку науки слід виділити ряд досліджень вітчизняних і зарубіжних учених, присвячених проблемам розвитку педагогічної освіти, зокрема М. Г. Алексєєва, В. П. Андрущенко, В. І. Байденка, Б. Л. Вульфсона, В. І. Лугового, В. В. Осадчого та ін. [1–6].

За умов виявлення інтеграційних тенденцій у системі вищої освіти постає питання щодо вдосконалення фахової підготовки задля підвищення якості освіти студентів творчих спеціальностей. Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю удосконалення якості професійної підготовки студентів творчих спеціальностей з урахуванням інноваційних тенденцій у системі вищої педагогічної освіти.

Метою статті є визначення пріоритетів у процесі розробки освітньо-професійної програми (ОПП) для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст галузі знань 0202 Мистецтво, за спеціальністю 7.02020401 Музичне мистецтво. Завданням дослідження є чітке структурування ОПП, враховуючи сучасні тенденції вищої освіти України, що визначені низкою державних законодавчих документів [7; 8].

Об'єктом дослідження є освітньо-професійна програма (ОПП) освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст галузі знань 0202 Мистецтво, за спеціальністю 7.02020401 Музичне мистецтво. Предметом дослідження є фахова специфіка складання ОПП з урахуванням професійної підготовки студентів творчих спеціальностей педагогічних ВНЗ.

Освітньо-професійна програма підготовки – це перелік нормативних і вибірко-вих навчальних дисциплін із зазначенням обсягу годин, відведених для їх вивчення, форм підсумкового контролю [9]. Проведено аналіз якості ОПП освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст галузі знань 0202 Мистецтво, за спеціальністю 7.02020401 Музичне мистецтво Комунального закладу “Харківська гуманітарно-педагогічна академія” Харківської обласної ради (КЗ “ХГПА” ХОР, далі – академія).

Освітньо-професійна програма є державним нормативним документом, у якому чітко визначено зміст навчання, встановлено вимоги до змісту та рівня освітньої й професійної підготовки. ОПП є складовою галузевого компонента державних стандартів і запроваджується при розробці та користуванні навчальних планів і програм; розробці засобів діагностики рівня освітньо-професійної підготовки фахівців; визначенні змісту навчання як бази для оволодіння новими спеціальностями, кваліфікаціями; визначенні змісту навчання в системі перепідготовки та підвищення кваліфікації [10].

Галузевий стандарт установлює: нормативну частину змісту навчання в навчальних об'єктах, їх інформаційний обсяг та рівень засвоєння у процесі підготовки відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики; рекомендований перелік навчальних дисциплін підготовки фахівців; форми державної атестації; нормативний термін навчання. Стандарт є обов'язковим для вищих навчальних закладів, що готують фахівців даного профілю. Стандарт придатний для цілей ліцензування й акредитації вищих навчальних закладів, атестації випускників академії та сертифікації фахівців [10].

ОПП, будучи складовою галузевого компоненту державних стандартів, має відповідну галузь використання та поширюється на систему вищої освіти: органи управління вищою освітою й вищі навчальні заклади, де готують або використовують фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст галузі знань 0202 Мистецтво, за спеціальністю 7.02020401 Музичне мистецтво. Нормативний термін навчання спеціаліста – 1 рік.

З урахуванням нормативних документів та специфіки професійної підготовки студентів творчих спеціальностей в академії визначено розподіл змісту ОПП та максимальний термін за циклами підготовки (табл. 1).

Таблиця 1

Зміст освітньо-професійної програми

№ з/п	Цикл підготовки	Максимальний навчальний час за циклами навчальних годин/кредитів
Нормативні навчальні дисципліни		
1	Гуманітарні та соціально-економічні дисципліни	306 / 8,5
2	Дисципліни професійної і практичної підготовки	720 / 20
Вибіркові навчальні дисципліни		
3	Дисципліни самостійного вибору навчального закладу	288 / 8
4	Дисципліни вільного вибору студента	180 / 5
Педагогічна практика		
5	Навчальна практика	198 / 5,5
6	Виробнича практика	252 / 7

Специфіка професійної підготовки вимагає враховувати присвоєну кваліфікацію – учитель музичного мистецтва, етики та естетики, вчитель художньої культури. Відповідно до кваліфікації та специфіки підготовки розроблено перелік навчальних дисциплін і педагогічної практики (табл. 2).

Таблиця 2

Рекомендований перелік навчальних дисциплін і педагогічної практики

Дисципліна	Годин	Кредитів	Форма контролю
Нормативні навчальні дисципліни			
Гуманітарні та соціально-економічні дисципліни			
1. Світова художня культура	108	3	залік
2. Історія української культури	108	3	залік
3. Охорона праці в галузі	90	2,5	іспит
Усього	288	8,5	
Дисципліни професійної і практичної підготовки			
4. Методика викладання художньої культури	108	3	залік
5. Методика музичного виховання	108	3	залік
6. Музична естетика	90	2,5	залік
7. Етика	36	1	залік
8. Спеціальний музичний інструмент	108	3	екзамен
9. Вокал	90	2,5	залік
10. Диригування	90	2,5	залік 2
11. Хоровий клас	90	2,5	
Усього	720	20	
Вибіркові навчальні дисципліни			
Дисципліни самостійного вибору навчального закладу			
1. Додатковий музичний інструмент	72	2	
2. Акомпанемент	36	1	
3. Оркестровий клас	72	2	
4. Історія української музики	108	3	залік
Усього	288	8	
Дисципліни вільного вибору студента			
5. Дитяча музична література	72	2	
6. Сучасне музичне мистецтво	108	3	залік
Усього	180	5	
Педагогічна практика			
1. Навчальна практика	198	5,5	
2. Виробнича практика	252	7	
Усього	450	12,5	
РАЗОМ	2 160	60	

Відповідно до державного стандарту, ОПП містить загальні принципи складання державної атестації студентів. На державну атестацію виноситься система вмінь і система відповідних змістовних модулів.

Вимоги до засобів об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної програми встановлюються в ГСВОУ МОН України – 02 “Галузевий стандарт вищої освіти України. Засоби діагностики якості вищої освіти” [10]. Державна атестація випускника передбачає складання трьох іспитів – комплексного кваліфікаційного іспиту: методика музичного виховання, художня культура, етика та естетика; іспит з хорового диригування та сольного співу; спеціальний музичний інструмент.

Враховуючи специфіку професійної підготовки означеної спеціальності та приданої кваліфікації КЗ “ХГПА” ХОР, розроблено характеристики дисциплін нормативного та вибіркового циклів: мета і завдання дисципліни, загальна характеристика, результати навичок та вмінь:

1. Цикли дисциплін підготовки спеціаліста. Нормативна частина.

Гуманітарні та соціально-економічні дисципліни

Світова художня культура. Мета – ознайомити із сучасними підходами до вивчення культури та особливостями історичного розвитку. Студент повинен уміти кла-

сифікувати явища культури за їх історичною значущістю, національною належністю й стильовими особливостями, а також аналізувати перспективи розвитку світової культури. Мета курсу спрямована на підвищення гуманітарної підготовки студентів, формування творчо-інтелектуальної активності майбутніх фахівців, отримання фундаментальних загальнонаукових і фахових знань, ознайомлення з традиційною зарубіжною культурою, розкриття її семантики, поглиблення знань з історії культури.

Історія української культури. Мета та завдання дисципліни – ознайомити студентів із логікою культурно-історичного процесу з метою формування в них розуміння генезису, закономірностей розвитку культури людства й прогнозування можливих шляхів розвитку; збагатити уявлення про особливості перебігу культурогенезу та набуття національного змісту “культурної картини світу” на території України; зробити смисловий акцент на вивченні періодів розквіту української культури, з огляду на те, що саме на цих етапах закладаються світоглядні характеристики ментальності. Після закінчення курсу студент повинен уміти враховувати місця окремих соціокультурних елементів у культурному контексті, інтегрувати власну діяльність у культурне середовище; відчувати відповідальність за наслідки своєї діяльності та знайти гідне місце в колективі.

Охорона праці в галузі. Мета й завдання – дати знання про основи безпеки життєдіяльності. Студент повинен знати небезпечні, галузеві та шкідливі чинники; принципи й засоби організації безпечного робочого місця; профілактичні заходи щодо збереження здоров'я та підвищення працездатності; особливості інформаційного та психофізичного впливу на людину при проведенні занять; основні законодавчі й нормативні акти. Студент повинен уміти проводити аналіз безпеки в умовах використання навчального обладнання; застосовувати чинні законодавчі та нормативні акти; організовувати виконання організаційно-технічних заходів щодо створення безпечних умов проведення занять; створити оптимальні умови безпеки життєдіяльності та здійснювати корекцію педагогічного процесу з метою недопущення емоційного перевантаження; обережно ставитись до дитячого голосу; своєчасно помічати домутаційні, мутаційні та післямутаційні ознаки й відповідно реагувати; користуватися прийомами збереження здоров'я та підвищення працездатності.

Дисципліни професійної і практичної підготовки

Методика викладання художньої культури. Мета курсу – підготувати високопрофесійного фахівця в галузі художньої культури, сформувати світогляд і професійні якості, його методичне й педагогічне мислення, вміння самостійно розв'язувати моральні, естетичні проблеми та проблеми шкільного життя. Завдання – збагатити загальнокультурний кругозір, сприяти поглибленню естетичних, мистецтвознавчих і культурологічних знань; сформувати вміння аналізувати, оцінювати й інтерпретувати культурні явища, мистецькі твори різних стилів, жанрів, вміння висловлювати й аргументувати власні оцінні судження, свої позиції щодо обраних духовних цінностей; використовувати силу впливу різних мистецтв у комплексі для формування особистих ідейно-моральних переконань та особистої культури; виробити систему методичних знань і вмінь; збагатити практичний досвід; розвинути комунікативну техніку; ознайомити з прийомами акторської техніки, сформувати вміння “входити в образ конкретного уроку”.

Методика музичного виховання. Метою – вивчення основ естетико-педагогічної майстерності; оволодіння знаннями в галузі організації навчально-виховного процесу; оволодіння навичками планування; оволодіння сучасними технологіями. Студенти повинні знати теоретико-методичні аспекти музичного виховання дітей; усвідомити роль музики у формуванні особистості школяра; головні питання теорії й практики музичного навчання. Студенти повинні вміти аналізувати програми музики; оволодіти методикою проведення різних видів музичної діяльності; моделювати фрагменти уроку різних типів; планувати музично-виховну роботу; розробляти

плани-конспекти уроків за традиційними та інноваційними технологіями; визначати навчальні досягнення школярів, мотивуючи оцінку; володіти технікою оцінювання знань, умінь, навичок дітей з хорового співу, музичної грамоти, слухання музики, музично-ритмічних рухів, гри на дитячих музичних інструментах, творчих завдань; вільно оперувати набутими теоретичними знаннями, практичними навичками.

Музична естетика. Мета – розвиток загальної музично-естетичної культури; надання сучасної історико-теоретичної бази музично-естетичних знань; формування музично-філософських знань, умінь та навичок. Студент повинен знати: специфіку музичної естетики як науки; основні типи музично-естетичних концепцій; характер і специфіку найважливіших етапів історичної еволюції музичної естетики; базові категорії та терміни художньо-естетичної сфери музичного мистецтва; особливості сучасного розвитку музичної естетики; основні персоналії європейського музичного мистецтва; характер і значення музики від найдавніших часів до нашої доби. Студенти повинні вміти самостійно орієнтуватися у філософсько-теоретичних положеннях музичної естетики; визначати характер і специфіку найважливіших етапів історичної еволюції музичної естетики; надати загальну характеристику основних музично-естетичних концепцій; обґрунтувати власну думку щодо дискусійних проблем.

Етика. Мета дисципліни – навчити студентів раціонально обґрунтованих методів мислення, логічних основ теорії аргументації, толерантного ставлення до релігійних конфесій; оволодіти системою етичних та естетичних знань; сформувати у студентів сучасне діалектичне мислення, високі моральні якості й традиції, навички поведінки. Студенти повинні знати: головні проблеми сучасної філософії, етичної та естетичної теорії, логіки, теорії й історії релігії; основні закони, категорії, поняття й принципи філософії, етики та естетики, логіки, сутність і особливості віровчень та культів світових і національних релігій. Уміти: самостійно аналізувати факти, явища та процеси в системі “людина – світ” у їх діалектичному взаємозв’язку та з урахуванням змін у світі й країні; прогнозувати соціальні процеси в учнівських колективах; робити світоглядні й методологічні висновки на основі отриманих знань.

Спеціальний музичний інструмент. Студенти повинні вміти виконувати музичні твори різних епох і стилів на високому художньому рівні з урахуванням різних акустичних умов і специфіки слухацької аудиторії; складати словесну інтерпретацію твору; акомпанувати хору, солістові або власному співу, пристосовуючись до різного діапазону виконавців, акустики й необхідного виконавського положення; перекладати, оброблювати й підбирати на слух супровід пісень; самостійно працювати за інструментом, осмислюючи матеріал у мотивно-цільовому значенні; активізувати роботу слухового самоконтролю, пов’язаного із слуханням метро-ритмічного малюнка, гармонії, мелодії тощо; переключати слухову увагу на різні елементи музичної тканини. Студенти мають оволодіти комплексом професійних умінь і навичок, що впливають з основних завдань дисципліни, якими є: набуття певної музично-виконавської свободи; оволодіння різноманітним репертуаром; створення репертуарного фонду; підготовка до виконання музично-просвітницьких функцій за допомогою музичного інструменту, проведення лекцій-концертів тощо.

Вокал. Мета – забезпечити закріплення навичок вокальної техніки, розширення виконавських можливостей власного голосу, виховання свідомого контролю роботи голосового апарату. Завдання – закріплення навичок вокальної техніки з подальшим упровадженням у виконавський процес; вивчення та виконання, самостійна робота над музичними творами. Студенти повинні знати: методи вивчення хорових творів; прийоми використання допоміжних диригентських жестів; прийоми показу дихання; відповіді на питання з основ техніки диригування. Студенти повинні вміти: виразно

виконувати пісні шкільного репертуару під власний акомпанемент з показом дихання та закінчення музичної фрази; інтонаційно точно та виразно співати партії хорової партитури, пісень шкільного репертуару; аналізувати хорові твори, складати бесіди до пісень; графічно точно виконувати метричні схеми.

Диригування. Мета – відпрацювати певні методи та прийоми, які є необхідними в професійній діяльності; розвиватись не тільки як співак хору, а і як майбутній учитель музичного мистецтва та диригент хору. Студенти повинні вміти утілювати засвоєні у процесі навчання диригентські методи та прийоми, спрямовані на ефективне керування колективом; діагностувати недоліки диригентського мистецтва; переконливо й вільно спілкуватися під час диригування з концертмейстером; концентрувати увагу, систематизувати знання про хоровий твір; перевіряти й оцінювати якість своєї роботи.

Хоровий клас. Метою є формування вмінь і навичок хорового співу та професійних здібностей керування колективом; розвиток музичних і вокально-хорових навичок; удосконалення музичного слуху, інтонації, ансамблевого співу, музичної пам'яті, почуття ритму; ознайомлення із системою керування хором та її практичне опанування. Студенти повинні вміти формувати вміння та навички хорового співу та професійні здібності керування колективом; формувати вміння діагностувати хоровий спів; практично засвоювати зразки національної хорової спадщини та класичної хорової музики.

Варіативна частина освітньо-професійної програми за спеціальністю 7.02020401 Музичне мистецтво є нормативним документом КЗ “ХГПА” ХОР, в якому визначено варіативний зміст навчання, що доповнює й конкретизує вимоги до змісту, обсягу та рівня освітньої й професійної підготовки спеціалістів з урахуванням побажань замовників цього регіону для забезпечення ступеневої освіти у вищих навчальних закладах III–IV рівня акредитації, оскільки академія є ланкою навчально-виробничого комплексу. Вибіркові навчальні дисципліни, визначені академією, запроваджуються з метою надання освітніх і кваліфікаційних послуг, ефективного використання можливостей і традицій конкретного закладу освіти. Варіативна частина освітньо-професійної програми є навчальним компонентом Харківської гуманітарно-педагогічної академії, що поєднує узагальнення нормативного й варіативного змісту навчання й професійної підготовки фахівця.

2. Варіативна частина.

Дисципліни самостійного вибору навчального закладу

Додатковий музичний інструмент. Дисципліна має на меті вдосконалити інструментальну підготовку студентів. Студенти повинні вміти досить вільно використовувати інструмент у різних видах діяльності; виконувати функції музиканта-просвітника; максимально використовувати музичні твори у виховній роботі; грамотно, професійно точно виконати музичний твір; акомпанувати хору, солістові або власному співу; підбирати на слух, транспонувати супровід до пісень; читати з листа нескладні твори. За результатом вивчення дисципліни студенти повинні знати найбільш типові ознаки творів різних стилів, епох, національних шкіл і художніх напрямів; різні форми й методи роботи над програмним репертуаром; шляхи формування музично-виконавської свободи, необхідної для проведення музичних занять.

Акомпанемент. Мета дисципліни – набуття музично-виконавської свободи; оволодіння різноманітним репертуаром; створення репертуарного фонду для творчої самостійної роботи; підготовка до виконання музично-просвітницьких функцій. Студенти повинні знати динамічні й теситурні можливості дітей; відповідні принципи читання з листа; шляхи вдосконалення необхідних прийомів транспонування творів на основі музично-слухових уявлень, основи гармонійного аналізу, застосування засобів зміни знаків альтерації; засоби та прийоми підбору акомпанементу, гармонізації мелодії з вибо-

ром оптимального варіанта фактурної структури, використання елементів імпровізації. Студенти повинні вміти виразно виконати пісню під власний акомпанемент, акомпанувати солісту; оволодіти прийомами транспонування; вміти поєднати вокальну лінію пісні із супроводом; оволодіти навичками підбору акомпанементу; активізувати слуховий контроль; точно відтворювати нотний текст; осмислено проникати в авторський задум, цілісно охоплюючи вокальну та інструментальну партії; суміщати акомпанемент та вокальну партії, що включає оволодіння різними видами супроводу; розшифровувати літерно-цифрові позначки гармонійних функцій.

Оркестровий клас. Мета – на основі знань оркестрового класу розуміти основні функції оркестрового твору, який виконується оркестром або окремими партіями. Студенти повинні вміти вдосконалювати знання своєї партії; знати специфіку тембрового звучання, для подальшої практичної організації дитячих оркестрових колективів. Студенти повинні оволодіти практичними навичками та технічними прийомами гри на інструментах оркестру для подальшої організації гурткової роботи, колективного музикування школярів та проведення бесід про виражальні можливості інструментальної музики.

Історія української музики. Мета курсу – підвищення гуманітарної підготовки, формування творчо-інтелектуальної активності, отримання фундаментальних загальнонаукових і фахових знань, ознайомлення з українською музикою, розкриття її семантики, поглиблення знань з історії музики. Студенти повинні вміти й знати головні чинники розвитку музичної культури: умови, категорії, стильові характеристики; розуміти феномени духовної української музики; визначати вагомість музичної творчості в сучасному соціокультурному просторі; орієнтуватися й знати основні етапи розвитку вітчизняної музики; вивчити особливості музичної культури за напрямками її розвитку. Результати знань можуть практично використовуватися для подальшого дослідження та вивчення української музики; для впровадження у шкільний навчальний процес набутих знань; у науково-освітній та просвітницько-виховній діяльності щодо залучення молоді до процесу підвищення культурно-естетичного рівня; для розуміння та вмілої орієнтації в сучасному музичному просторі.

Дисципліни вільного вибору студента

Дитяча музична література. Метою дисципліни є формування системи знань з музичного мистецтва для дітей. Завдання дисципліни – формування професійної компетентності; створення суттєвого додатка до комплексу фахових знань і вмінь; формування професійного підходу до репертуарної політики в роботі з дітьми на основі усвідомлення й узагальнення кращих зразків світової та української дитячої музичної літератури на принципах естетичного й духовного виховання дітей. Студенти повинні знати специфічні особливості дитячої музичної літератури; різновиди жанру дитячої музики; різновиди жанру дитячої інструментальної музики; творчість для дітей окремих композиторів і твори за програмою. Студенти повинні вміти здійснювати перспективне планування репертуару для дітей; аналізувати дитячий твір; узагальнювати образно-тематичний зміст твору, його характер; діагностувати вікову належність того чи іншого дитячого твору та рівень його виконавської складності; визначати технічні особливості й виконавські труднощі дитячих музичних творів.

Сучасне музичне мистецтво. Метою дисципліни є формування системи знань із сучасного музичного мистецтва. Завдання дисципліни – зрозуміти основні закономірності розвитку духовної та світової музичної культури; сформувати навички ідейно-образного, стильового й жанрового аналізу особливостей музичних явищ і творів у соціокультурному контексті епохи. Студенти повинні знати сучасні умови розвитку духовного музичного мистецтва та стильові особливості й жанрове розмаїття неакадеміч-

них музичних течій ХХ – поч. ХХІ ст., уміти визначити взаємодію різних художніх напрямів, у ракурсі яких розглядаються зміни виражальних засобів, оновлення жанрів тощо.

3. Педагогічна практика

Навчальна практика. Мета – поглиблення та закріплення теоретичних знань, практичних умінь і навичок, професійно значущих якостей особливості, їх удосконалення та розвиток; оволодіння прийомами й методами роботи вчителя; розвиток професійної культури; вивчення педагогічного досвіду; проведення навчально-виховної роботи. Професійні вміння та навички – спостерігати, аналізувати, здійснювати педагогічну діяльність; аналізувати зміст і перебіг занять (за віковими особливостями); реалізувати тему занять; визначати результати засвоєння програмного матеріалу; використовувати різноманітні ТЗН, наочність, розробляти дидактичні матеріали, проводити самооцінку діяльності; розвивати в учнів розуміння програмного матеріалу.

Виробнича практика. Мета – реалізувати практичні навички та вміння з методики музичного виховання й художньої культури. Завдання – використання теоретичних знань, практичних умінь і навичок; оволодіння методами та прийомами роботи вчителя; поглиблення професійної культури, вивчення сучасного стану навчально-виховної роботи та педагогічного досвіду; оволодіння навичками планування й проведення навчально-виховної роботи, враховуючи вікові особливості й культурно-музичні здібності. У процесі практики у студентів повинні сформуватися такі професійні вміння та навички: спостерігати, аналізувати, здійснювати педагогічну діяльність; аналізувати зміст та перебіг занять; планувати роботу з предметів; розробляти конспекти музичних занять та занять художньо-естетичного циклу; реалізувати тему занять, обґрунтовано запроваджувати ефективні методи, засоби навчання та виховання; визначати результати засвоєння учнями програмного матеріалу, рівень їхнього розвитку; проводити роботу з розвитку пізнавальної активності, інтересів і потреб дітей шкільного віку; самостійно підбирати й широко використовувати різноманітні ТЗН, наочність, розробляти дидактичні матеріали, наочні посібники; раціонально розподіляти час на заняттях, виконувати запланований перебіг заняття; проводити самоаналіз, самооцінку, корекцію власної діяльності; розвивати в учнів фактори розуміння музичного мистецтва й художньої культури на основі емоційного сприймання та осмислення програмного матеріалу.

Висновки. Проведений аналіз дає змогу стверджувати, що структуризація та врегулювання освітньо-професійної програми сьогодні зумовлені сучасними умовами інтеграційних тенденцій вищої освіти та необхідністю підвищення якості професійної підготовки студентів творчих спеціальностей педагогічних ВНЗ.

Список використаної літератури

1. Алексеев Н. Г. Принципы и критерии экспертизы программ развития образования / Н. Г. Алексеев // Вопросы методологии. – 1994. – № 1–2. – С. 65–78.
2. Андрущенко В. П. Роздуми про освіту. Статті. Нариси. Інтерв'ю / В. П. Андрущенко. – Київ : Знання України, 2004. – 738 с.
3. Байденко В. И. Компетентностный подход к проектированию государственных образовательных стандартов высшего профессионального образования (методологические и методические вопросы) : [метод. пособ.] / В. И. Байденко. – Москва, 2004. – 203 с.
4. Вульфсон Б. Л. Стратегия развития образования на пороге ХХІ века / Б. Л. Вульфсон. – Москва : УР АО, 1999. – 208 с.
5. Луговий В. І. Педагогічна освіта в Україні: структура, функціонування, тенденції розвитку / В. І. Луговий ; за заг. ред. акад. О. Г. Морозова. – Київ : МАУП, 1994. – 196 с.
6. Осадчий В. В. Сучасні вимоги до професійної підготовки майбутніх вчителів [Електронний ресурс] / В. В. Осадчий. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/znbdpu/Ped/2009_4/Osadchiy.pdf.

7. Закон України про вищу освіту. Науково-практичний коментар / за заг. ред. В. Г. Кременя. – Київ, 2002. – 323 с.
8. Законодавство України про освіту : зб. законів / упоряд. В. Ф. Паламарчук. – Київ : Парламентське вид-во, 2002. – 159 с.
9. Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах : Наказ Міністерства освіти України від 02.06.1993 р. № 161 (п. 1.2 Положення) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1078.8230.0>.
10. ГСВО МОН України. Освітньо-професійна програма підготовки спеціаліста [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://document.ua/search-res.html>.

Стаття надійшла до редакції 20.08.2014.

Бескорся В. Н. Актуальные проблемы профессиональной подготовки студентов творческих специальностей педагогических вузов: принципы усовершенствования образовательно-профессиональной программы

В статье обоснована необходимость усовершенствования образовательно-профессиональной программы с целью повышения качественного уровня профессиональной подготовки студентов творческих специальностей педагогических вузов. Проанализированы отраслевые стандарты МОН Украины, современные технологии подготовки специалистов, соответствующие условия подготовки учителей музыкального искусства, этики и эстетики, художественной культуры, которые характеризуют специфику составления образовательно-профессиональной программы. Дана характеристика дисциплин нормативного и вариативного циклов, а также определены функциональные условия и требования составления образовательно-профессиональной программы.

Ключевые слова: *отраслевой стандарт, образовательно-профессиональная программа, нормативные-вариативный циклы дисциплин, учитель музыкального искусства, этики и эстетики, художественной культуры.*

Beskorsa V. Actual Problems of Professional Training of Students with Creative Specialties in Pedagogical Universities: Principles of Educational Professional Program's Improvement

The paper highlighted the need to improve the educational and vocational programs to improve the quality level of training of students of pedagogical universities creative specialties. Specificity of training needs to take into account the qualification – teacher of musical art, ethics and aesthetics, the teacher culture. According to the qualifications and specific training, a list of academic disciplines and pedagogical practice. The author also identified conditions that will increase the level of education of students of creative disciplines through the improvement of scientific-methodological and scientific-practical educational base.

Analyzed industry standards, identified modern technology training specialists consider relevant conditions for the preparation of teachers of musical art, ethics and aesthetics, art and culture, which in turn characterize the specificity of the educational and professional preparation programs. Identified the possible forms of raising the level of training. According to state standards of education and professional program contains general principles for state certification students. At the state certification system imposed a system of skills and relevant content modules. Our analysis suggests that the structuring and resolving educational and vocational programs today caused by modern conditions of integration trends of higher education and the need to improve the quality of vocational training of students of pedagogical universities creative specialties.

The paper filed characteristic regulatory disciplines and variability of cycles and identifies conditions and functional requirements for the drawing up of educational and vocational programs.

Key words: *industry standard, educational professional program, regulatory-variable cycles of disciplines, teacher of music, ethics and aesthetics, art culture.*